

REDAKTIONELT FORORD

Lys forude

Efter den katastrofalt dårlige indtjening i landbruget i 2008 og 2009, blev 2010 et langt bedre år. Indtjeningen blev igen positiv, og udsigterne for 2011 ser også positive ud. Der er dog betydelige forskelle fra produktionsgren til produktionsgren, men også spredningen mellem landmænd inden for samme produktionsgren er betydelig.

Et betydeligt antal landmænd er havnet i en alvorlig gældsfælde, fordi de har etableret sig eller har udvidet bedriften betydeligt i en periode med høje jord- og ejendomspriser. De konjunkturgevinster, som i de foregående år havde været en vigtig indtægtskilde til mange landmænd, er nu blevet negative og har gjort mange landmænd teknisk insolvente.

Også i agro- og fødevarerindustrien var 2010 et positivt år. Danish Crown og Arla Foods forbedrede begge deres overskud i 2010 markant i deres seneste regnskabsår. Samlet set steg deres overskud med 0,9 mia. kr, og samme stigning i overskuddet opnåede Carlsberg. De seneste kvartalsregnskaber fra børsnoterede selskaber i agro- og fødevarerindustrien viser også, at den positive udvikling i omsætning og indtjening ser ud til at fortsætte.

For landbruget er der dog lang vej til fuld genopretning. De seneste års underskud samt faldende ejendomsværdier lægger et pres på hele erhvervet. Dertil kommer, at risikoen for rentestigning synes mere og mere aktuel, og det kan få alvorlige følger for mange landbrug med en høj gæld og en variabel rente.

I dette nummer af Tidsskrift for Landøkonomi kommer vi ind på en række forskellige forhold, som direkte eller indirekte påvirker landbrugets økonomi. Der bliver behandlet emner som »frøkontrollens udvikling og betydning«, »stordriftsfordele i dansk landbrug«, »svine- og foderpriser« samt »de globale priser på landbrugs- og fødevarer«. Derudover er der artikler fra efterårskonferencen i 2010.

Første artikel i dette nummer af Tidsskrift for Landøkonomi har titlen »*Afslutning på 140 års officiel kontrol af korn og frø i Danmark*« og er skrevet af Dr. agro. Hans Arne Jensen. I artiklen fortælles om Frøkontrollens grundlæggelse og den rolle, som Landhusholdningsselskabet spillede under den vanskelige begyndelse. Dernæst berettes om Danmarks bidrag til udvikling af fælles regler for analyse af korn og frø både mellem de nordiske lande og inden for det internationale frøkontrollensamarbejde ISTA, og der gives nogle eksempler på den forskning og undervisning, der blev udført på institutionen. Til slut rejses spørgsmålene: Får lukningen af laboratoriet konsekvenser for kvaliteten af den udsæd, der sælges til danske landmænd? Hvad med kontrollen med flyvehavre? Hvad med den videnbank, som var opbygget på frøkontrollen? Vil Danmark fortsat have specialister i frøanalyse, der aktivt kan deltage i udviklingen af det internationale samarbejde inden for ISTA? Konklusionen er bl.a., at hvis intet bliver gjort, vil Danmark hurtigt miste indflydelse til skade for dansk landbrug og den danske frøsektor.

Den anden artikel har titlen »*Priserne på hvede og svinekød: Sammenhæng og konsekvenser*« og er skrevet af erhvervsøkonomisk chef Klaus Kaiser, Videncentret for Landbrug og stud.oecon. Henrik D. Hansen. I artiklen påvises der en langsigtet tæt sammenhæng mellem priserne på hvede og svi-

nekød. Det vises dog også, at siden midten af 1990'erne er sammenhængen mellem priserne på hvide og svinekød stort set brudt sammen. Det tager nu betydelig længere tid at genoprette bytteforholdet, og det foregår langt mere kvalfuldt for landmændene. Hvor det før tog ca. et halvt år at genoprette halvdelen af bytteforholdet ved en ændring i hvideprisen, tager det nu ca. 15 måneder. Det stiller alt i alt større krav til landmandens finansielle beredskab samt fokus på risikostyring for at opnå budgetsikkerhed og undgå tab.

I den tredje artikel fokuserer seniorforsker Jens Hansen og docent Svend Rasmussen, Fødevareøkonomisk Institut, Københavns Universitet på emnet »*Stordriftsfordele i landbruget*«. Artiklen er en kommentar til et tidligere indlæg i tidsskriftet. I artiklen konkluderes det på baggrund af regnskabsresultater, at der er stordriftsfordele, og at store landbrug er betydeligt mere effektive end små og mellemstore landbrug.

I den fjerde artikel, »*Hvad bestemmer de globale priser på landbrugs- og fødevarer?*« beskrives og struktureres de væsentligste forhold, som er med til at bestemme de globale priser på landbrugsvarer. Det er et komplekst sammenspil, hvor mange forskellige faktorer spiller ind. Der opstilles en model med fem forskellige grupper af drivkræfter bag den globale prisudvikling. Nogle forhold har en direkte påvirkning af priserne, mens andre forhold virker selvforstærkende. Andre drivkræfter er med til at genskabe balance på markederne. Endeligt er der en gruppe drivkræfter, som kan betegnes som usikkerheder.

De sidste tre artikler er fra Det kongelige Danske Landhusholdningsselskabs efterårskonferencen i 2010 med temaet: Dansk landbrugs fremtid – Hvor er landbruget på vej hen?

I den første artikel fra konferencen opsummerer Flemming Bo Petersen, Fagpolitisk Konsulent, Jordbrugsakademikerne, på følgende måde: En konference om landbrugets veje fremover gav anledning til en spændende debat - uden så mange svar. Men den åbnede for tilhørernes egne tanker og lagde måske kimen til nye ideer til gavn for dansk landbrug. Derudover indeholder artiklen indtryk og sammendrag fra flere af indlæggene.

Den næste artikel fra konferencen er af Niels Dengsø Jensen, Formand for DLG, som gav et indlæg med emnet »Hvordan kan DLG være den drivkraft, som trækker landbruget fremad?« I artiklen redegøres der for DLGs udvikling, og de fremtidige muligheder og rammevilkår beskrives. Det konkluderes bl.a., at *det er politikerne, der bestemmer, hvorledes og hvorvidt sektoren skal udvikle sig. De nuværende stramme rammevilkår bevirker, at landbrugsselskabernes mulighed for at skabe konkurrencefordele til danske og europæiske producenter er begrænset til skabelse af stordriftsfordele og produktivitetsforbedringer.*

Endeligt er der en artikel fra konferencens sidste indleder, nemlig adm. direktør ved Kopenhagen Fur, Torben Nielsen. Hans emne var *Et landbrugserhverv uden støtte og med stor international konkurrenceevne: Hvordan gør pelssektoren det?* I artiklen beskrives, hvorledes pelsdyrsektoren har opnået den store betydning, og forhold som gennemsigtighed, troen på det frie marked, markedsføring og kvalitet fremhæves som vigtige succesparametre.

God læselyst!

Ph.D., cand. agro. & merc. Henning Otte Hansen (ansvarshavende redaktør)
Fødevareøkonomisk Institut, Københavns Universitet